

STYRANDE DOKUMENT

Sakområde: Forskning och utbildning på forskarnivå

Dokumenttyp: Riktlinjer

Beslutsfattare: Rektor

Avdelning/kansli: Planeringsavdelningen

Handläggare: Boel Åström

Beslutsdatum: 2015-05-11

Träder i kraft: 2015-05-12

Giltighetstid: tillsvidare

Bör uppdateras före:

Ev dokument som upphävs:

Bilaga till: Rektorsbeslut om Strategisk satsning på forskningsinfrastruktur – del II

Riktlinjer för hantering av forskningsinfrastruktur

Dessa riktlinjer tydliggör vilka principer som ska styra prioritering och finansiering av olika slag av forskningsinfrastruktur vid SLU samt ansvarsfördelningen mellan olika nivåer inom universitetet. Det klargör även hur SLU ska agera visavi Vetenskapsrådets process för behovsinventering och prioritering.

Huvudperspektivet är att SLU-forskare ska ges god tillgång till infrastrukturer av hög kvalitet, oavsett huvudmannaskap. Ambitionen är att åstadkomma ett effektivt resursutnyttjande och synergier genom dels ett ökat utnyttjande av infrastrukturer vid SLU (internt och externt), dels ökad samordning inom SLU liksom mellan SLU och andra lärosäten.

Följande slag av forskningsinfrastrukturer omfattas av riktlinjerna:

- 1) Nationella infrastrukturer
- 2) SLU- infrastrukturer för excellent forskning
- 3) Basala infrastrukturer
- 4) Infrastrukturer extraordinära förutsättningar

1. Nationella infrastrukturer

1.1. Allmän strategi för SLU:s medverkan i RFI-finansierade nationella infrastrukturer

- Inom SLU:s kärnområden, där vi har en stark position, ska vi aktivt söka huvudmannaskap för att profilera SLU och förstärka synligheten.
- SLU ska sträva efter att medverka som partner i konsortier för distribuerade (nodbaserade) infrastrukturer inom områden där vi har en

stark position, men där huvudmannaskap inte bedöms vara prioriterat. Vi kan även medverka som partner i centraliserade infrastrukturer som drivs av annan huvudman för att bidra till att viktiga infrastrukturer initieras eller vidareutvecklas.

Att leda nationella infrastrukturer innebär extra krav på medfinansiering och ett åtagande att ansvara för ledning och sekretariatsfunktioner. SLU bör satsa på att leda ett litet antal nationella infrastrukturer som är särskilt viktiga för vår profil och verksamhetsidé, och där vi har stark forskning. Vid medverkan som partner i nodbaserade infrastrukturer bör beaktas att även de enskilda noderna i viss mån kan profilera universitetet, och ett nodansvar normalt innebär att universitetet får ett visst inflytande över infrastrukturens styrning.

1.2 Principer för medfinansiering av RFI-finansierade nationella infrastrukturer

- Medfinansieringslösningar ska sökas individuellt för varje aktuell infrastruktur.
- Huvudprincipen är att berörda institutioner och fakulteter samt SLU centralt bidrar med medfinansiering, men proportionerna mellan de inblandade avgörs av infrastrukturens karaktär.
- Fördelningen mellan nivåer avgörs genom samråd mellan rektor, berörda dekaner och prefekter.
- Centrala medel för detta ändamål avsätts i SLU:s anslagsfördelning efter förslag av rektor.
- I de fall där SLU är huvudman för infrastrukturen bärs kostnaden för samordningssekretariat, etc. av SLU centralt.

Kravet på medfinansiering ökar genom att VR/RFI fr.o.m. 2015 beviljar max. 50% av totala kostnaden. Som medfinansiering kommer in kind-bidrag, användaravgifter och (troligen) externa medel att kunna räknas, men även kontantinsatser i form av statsanslagsfinansiering blir normalt sett nödvändiga. Huvudprincipen bör vara att berörda institutioner och fakulteter samt SLU centralt bidrar med medfinansiering. Det är dock orimligt att kräva att enskilda institutioner ska ta ett stort finansieringsansvar för infrastruktur som i stor utsträckning används av andra lärosätens forskare (samma sak kan gälla även för enskilda fakulteter). SLU:s vanliga ”tredjedelsprincip” är alltså inte aktuell att använda i dessa fall.

För aktuella år (2015, 2017, osv.) ska en tidsplan för processen göras i god tid, med tydliga datum i förhållande till VRs deadline.

1.3 Intern process för behovsinventering och inspel till VR/RFI:s Guide till infrastrukturen

- Fakulteterna ges i uppdrag att redovisa behov av nationell infrastruktur vartannat år som underlag för SLU:s inspel till VR/RFI
- Underlaget behandlas i rektors ledningsråd innan rektor avgör vad SLU ska föra fram
- Ansvaret att samordna arbetet och föra SLU:s talan i VR:s referensgrupp bör tydligt delegeras till en pro- eller vicerektor.

VR/RFI upprättar en Guide till infrastrukturen där prioriterade nationella forskningsinfrastrukturer listas. Guiden ligger till grund för de utlysningar som VR genomför under kommande år. Lärosäten och forskargrupper kan ge inspel till guiden via särskilda behovsinventeringar, som görs vartannat år. SLU behöver organisera en process för behovsinventering och förankring i kedjan institution – fakultet – centralt, med rektor som sista instans.

För aktuella år (2015, 2017, osv.) ska en tidsplan för behovsinventeringen upprättas.

1.4 Egeninitierade nationella och regionala infrastrukturer

- SLU bör aktivt söka samordning med andra lärosäten för att möjliggöra gemensam finansiering och utveckling av infrastrukturer inom angelägna områden som inte finansieras av RFI.

RFI kommer i framtiden att göra riktade utlysningar inom prioriterade områden. Det finns inga garantier för att de infrastrukturer som SLU föreslår i behovsinventeringen (se 1.3 ovan) blir föremål för utlysning. Även om SLU får möjlighet att söka är bedömningen att konkurrensen om medel blir mycket stor. För infrastrukturer som är mycket angelägna kan SLU därför behöva söka överenskommelse om gemensamt ansvar med andra lärosäten, på nationell eller regional basis.

1.5 Nyttjande av nationella infrastrukturer

Nationella infrastrukturer är per definition öppna för alla svenska forskare på samma villkor. SLU:s forskare uppmuntras att aktivt ta vara på möjligheterna att utveckla sin forskning genom att använda sådana infrastrukturer som leds av andra lärosäten.

2) SLU-infrastrukturer för excellent forskning

- En universitetsgemensam fond skapas fr.o.m. 2016 genom avsättning av centrala medel (i enlighet med styrelsebeslut om SLU:s årliga anslagsfördelning). Institutioner/forskargrupper inbjuds att söka medel ur denna fond vid en utlysning som normalt görs varje år.

- Fördelning av bidrag ska göras i en transparent ansöknings- och prioriteringsprocess
- En beredningsgrupp tillsätts av rektor med uppdraget att bedöma ansökningar och lämna prioriteringsförslag till rektor.

Den enkät till institutionerna som genomfördes under 2014 visade på ett stort behov av resurser för att underhålla och uppgradera befintlig forskningsinfrastruktur, samt att göra nödvändiga investeringar i ny infrastruktur i takt med den vetenskapliga och tekniska utvecklingen. Eftersom möjligheterna att få externa medel för forskningsinfrastruktur numera är begränsade har SLU:s styrelse beslutat om en strategisk satsning på stöd till sådan infrastruktur som ger förutsättningar för världsledande forskning ("infrastrukturstöd", se bilaga 2).

Tidpunkterna för processen bör anpassas så långt möjligt så att SLU-gemensamma utlysningar, fakultetsvisa utlysningar samt utlysningar från VR hänger ihop på ett logiskt vis för de forskare som söker finansiering.

3) Basala infrastrukturer

- Här avses infrastruktur som en eller flera institutioner (motsv.) behöver för forskning, utbildning eller Foma, men som inte kvalificerar sig som "SLU- infrastruktur för excellent forskning" (kategori 2) eller nationell infrastruktur (kategori 1).
- Ansvaret för dessa infrastrukturer ligger på institutioner och fakulteter

Ansvaret för att införskaffa basal infrastruktur ligger på institution och fakultet. För att undvika suboptimering och låg nyttjandegrad bör SLU sätta vissa riktlinjer och grundkriterier för basal forskningsinfrastruktur. T.ex. bör en avstämning göras för att kontrollera om aktuell forskningsinfrastruktur redan finns på aktuellt campus eller inom universitetet, eller på närliggande lärosäte. Ambitionen bör vara att även de basala infrastrukturerna ska vara tillgängliga för ett så stort antal användare som möjligt (åtminstone inom SLU). Samarbeten över institutions- och fakultetsgränser bör uppmuntras och prioriteras vid beslut om finansiering. SLU bör därför eftersträva att fakulteterna agerar likartat vad gäller utlysningar av medel till basala infrastrukturer. Där så är möjligt bör externa anslag sökas.

Tidpunkterna för fakultetsvisa utlysningar bör samordnas med SLU-gemensamma utlysningar samt utlysningar från VR (se 3 ovan).

4) Infrastrukturer med extraordinära förutsättningar

- Här avses t.ex. Lövsta nationellt centrum för lantbrukets djur, Universitetsdjursjukhuset och det planerade forskningsfartyget.
- Dessa infrastrukturer ska hanteras i särskild ordning vad gäller prioritering, finansiering, etc.

Vissa infrastrukturer har såpass unika förutsättningar, och är förknippade med så stora kostnader, att de principer som beskrivits ovan inte kan tillämpas. För dessa infrastrukturer är det nödvändigt med individuella lösningar av finansieringen. Ofta har de egna organ för styrning som utses av rektor eller dekanus. Även för denna kategori ska om möjligt extern finansiering sökas, och viss finansiering kunna fås genom användaravgifter.

5) Mål och genomförande

Mål för 2020

- En effektiv resursanvändning har uppnåtts genom ökad tillgänglighet och gemensamt nyttjande av såväl existerande som ny forskningsinfrastruktur
- En hög andel av SLU:s forskningsinfrastruktur har sådan kvalitet att den är attraktiv för externa användare
- Riktlinjerna för prioritering och finansiering av forskningsinfrastruktur vid SLU är väl etablerade inom universitetet
- Finansieringen är säkrad för forskningsinfrastruktur vid SLU av såväl nationell, SLU-gemensam som basal karaktär
- SLU-forskare är aktiva användare av extern ledande forskningsinfrastruktur
- Ett starkt samarbete har byggts upp med andra lärosäten kring finansiering, utveckling och drift av forskningsinfrastruktur
- SLU har framgångsrikt deltagit i VR/RFI:s utlysningar om forskningsinfrastruktur

Mål för 2015

- Transparenta och återkommande processer för prioritering och finansiering av olika typer av forskningsinfrastruktur har upprättats
- Medel för finansiering av nationella och SLU-infrastrukturer för excellent forskning har avsatts på central nivå
- Ett första ansökningsförfarande för SLU- infrastrukturer för excellent forskning har genomförts
- En process för behovsinventering gällande nationella infrastrukturer har etablerats och genomförts
- En förteckning över SLU:s forskningsinfrastruktur finns publicerad på intern/extern hemsida